

รหัสสัญญาณ จันทน์เทศ

ผมกำลังคิดหาถ้อยคำบางคำ อธิบายความหวั่นไหวระแวง
ท่าที่เป็นไมตรี จากประธานาธิบดี ทรัมป์ แห่งสหรัฐฯ ที่มีกับ
นายกฯ ประยุทธ์ ของไทยครับ

พอดีนี้ตยสารทางอิสาน ปีที่ 6 เล่มที่ 61 มาถึงมือ สะดุด
คอลัมน์ ผักหญ้าหมากไม้ ผศ.ดร.ไชยง รุจจนเวท มหาวิทยาลัย
แม่ฟ้าหลวง เขียนเรื่อง “จันทน์เทศ ไม้ที่มีค่าควรเมือง”

จันทน์เทศสร้างความมั่งคั่งให้พ่อค้าตะวันตกเป็นสาเหตุ
สงครามนองเลือดหลายครั้ง

จันทน์เทศ เป็นไม้ยืนต้นใหญ่ สูง 20 เมตร ใบดกทึบ ผล
ขนาดลูกมะนาว สีเหลืองนวล ปรกติเป็นสองซีกเมื่อแก่ เนื้อผลหนา
ค่อนข้างแข็ง ส่วนที่มีค่ายิ่ง คือเมล็ดเป็นเครื่องเทศ เรียก ลูกจันทน์
มีกลิ่นหอม

ถิ่นกำเนิด อยู่ในหมู่เกาะบันดา อินโดนีเซีย

พันปีที่แล้ว พ่อค้าอาหรับนำเครื่องเทศไปถึงตะวันออก ทำ
กำไรได้งามกว่าผ้าไหม อัญมณีเครื่องถ้วยชาม

ลูกจันทน์หนึ่งปอนด์ แลกวัวตัวอ้วนๆได้ถึง 7 ตัว นี่คือ
ที่มาของคาราวานสินค้าที่รอนแรมฝ่าความยากลำบากฝ่าโจร
ผู้ร้ายไปครั้งก่อนโลก

การค้าเครื่องเทศ ถึงจุดเปลี่ยน เมื่อสุดตำนานเมท์เหม็ดที่ 2 แห่ง
ออตโตมัน ยึดเมืองคอนสแตนติโนเปิล (อิสตันบูล) ของไบเซนไทน์
พ.ศ.1996 ปิดฉากความรุ่งเรืองของโรมันตะวันออก

ยุโรปหาเส้นทางใหม่ ไปสู่ตะวันออก สืบปีต่อมา กองเรือ
สเปน คริสโตเฟอร์ โคลัมบัส มุ่งตะวันตกไปพบแผ่นดินโลกใหม่
หกปีให้หลัง กองเรือโปรตุเกส วาสโก ดา กามา ก็แล่นลงใต้

อ้อมแหลมกูดโฮป ปลายสุดทวีปแอฟริกา

วกขึ้นเหนือ ขึ้นฝั่งที่เมืองท่ากาลีกัต ของอินเดีย
ช่วงนั้นมีโปรตุเกสกับสเปน ขับเคี่ยวชิงเส้นทางการค้า
พ.ศ.2054 โปรตุเกส พบหมู่เกาะภูเขาไฟเล็กๆ ระหว่างบอร์เนียว
กับนิวกินี ที่ชื่อหมู่เกาะบันดาแหล่งลูกจันทน์ แหล่งเดียวในโลก
พ่อค้าดีดรี ร่ำรวยกับลูกจันทน์หกสิบปี จนไปเสียที่ให้สเปน
ปี พ.ศ.2123

พ.ศ.2164 บริษัทดัชชีอินเดียตะวันออก ตั้งหลักใหม่จับได้
อิทธิพลชาวยุโรปอื่น ออกจากหมู่เกาะบันดากวาดล้างผู้ที่ต่อต้านฆ่า
ผู้ชายอายุเกิน 15 ปีทุกคน ผู้นำหมู่บ้านถูกตัดหัวเสียบประจาน
การเช่นมาต่อเนื่อง 15 ปี ชาวเกาะที่เคยมี 1.5 หมื่น เหลือแค่
600 คน

ดัชชี กำหนดต้นจันทน์เทศไว้เฉพาะพื้นที่ ห้ามมีเมล็ดไว้
ในครอบครอง ฝ่าฝืนโทษประหาร

บริษัทดัชชีอินเดียตะวันออก พนักงาน 5 หมื่น เรือสินค้าติด
อาวุธ 200 ลำ กำลังรบ 3 หมื่น ผูกขาดการค้าจันทน์เทศไว้ได้ เป็น
บริษัทที่ร่ำรวยที่สุดในโลกของยุคนั้น

ดัชชีครอบครองเกาะได้เกือบหมดยกเว้นเกาะรันอาณานิคม
แห่งแรกของอังกฤษ

รบกันเรื่อยมา จบลง อังกฤษยอมแลกกับเกาะเล็กๆ พื้นที่
59.1 ตารางกม. ของอังกฤษขณะนี้คือ เกาะแมนฮัตตันของสหรัฐอเมริกา
พ.ศ.2321 ภูเขาไฟปะทุ คลื่นสึนามิ ทำลายต้นจันทน์เทศไป
กว่าครึ่ง อังกฤษยึดหมู่เกาะบันดาได้ เริ่มเพาะจันทน์เทศ ไปปลูกที่
ปีนัง สิงคโปร์ อินเดีย ชีลอน และหมู่เกาะอินเดียตะวันตก

ถึงตอนนั้น การผูกขาดการค้าจันทน์เทศ ก็ไม่มีอีกต่อไป
ผมฝังใจ เรื่องชายชาวบ้านดาถูกฆ่าหมดเกาะ เพราะเป็นแหล่ง
จันทน์เทศ ครับ...ค้าจันทน์เทศ เป็นรหัสอันตรา...ให้ระวัง รักษา
ชีวิตตัวเอง

คนตะวันออก คบคนตะวันตก มาเป็นพันปี...ปลาเล็กก็ยังเป็น
เหยื่อปลาใหญ่

บทเรียนพันปีที่แล้ว จนปีนี้ ก็ยังไม่เคยเปลี่ยนไป ฟัง
รหัสสัญญาณ “จันทน์เทศ” แล้ว ระวังคำหวานของประธานาธิบดี
ทรัมป์ ให้จงดี.

● กิเลน ประลองเชิง